

'ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΗΠΙΑΣ ΙΣΧΥΟΣ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ ΩΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Π. ΦΤΑΚΛΑΚΗ

Περιφερειακός Σύμβουλος Ν.Αιγαίου/ τ.αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού, Ευρωπαϊκών Θεμάτων και Διεθνών Συνεργασιών

-Msc στις Διεθνείς Σχέσεις & υποψήφια Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός αποτελεί ένα δυναμικό μέσο γνωριμίας και κατανόησης του πολιτισμού και της ιστορία των χωρών, γεγονός που αναδεικνύει τη μεγάλη επιρροή που μπορεί να ασκήσει στη διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ των λαών. Ας θυμηθούμε την περίοδο που η Ελλάδα θεωρείτο το μαύρο πρόβατο από τους ευρωπαίους εταίρους- δανειστές μας, πόσοι επισκέπτες ανά τον κόσμο επέλεγαν την Ελλάδα ως προορισμό προκειμένου να βοηθήσουν μια χώρα που είχαν αγαπήσει μέσα από την ιστορία της, τον πολιτισμό της και τη φιλοξενία της. Βέβαια, στον αντίποδα αυτής της λογικής, οι 'ψυχρές' σχέσεις που είχε δημιουργήσει στην πρώτη της διακυβέρνηση η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ με εταίρους μας όπως τη Γερμανία, είχε ως αντίκτυπο εκείνη τη χρονιά (2014) στη μείωση του αριθμού των αφίξεων Γερμανών επισκεπτών στη χώρα μας.

Ζητούμενο είναι η τουριστική πολιτική στο μέλλον να μπορεί να συγκεράσει τα οικονομικά, πολιτικά, πολιτιστικά, πνευματικά και περιβαλλοντικά οφέλη με τους ανθρώπους, τους προορισμούς και τις χώρες υποδοχής με κύριο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και τη δημιουργία για ειρήνη και ευημερία. Η αξιοποίηση του τουρισμού ως ένα εργαλείο ανάπτυξης εξωτερικών συνεργασιών και σχέσεων, η εισαγωγή του όρου 'τουριστική διπλωματία', έναν όρο που όπως δεν έχει ακόμα εδραιωθεί ούτε ακαδημαϊκά, ούτε πολιτικά, αποτελεί πρόκληση να τεκμηριωθεί και να θεσμοθετηθεί στην Ελλάδα, στη χώρα όπου γεννήθηκε η διπλωματία και η φιλοξενία.

Η παρούσα εισήγηση θέλει να αναδείξει τα εξής:

- Αξιοποίηση του τουρισμού ως έναν πυλώνα στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας στο πλαίσιο της ήπιας ισχύος.

-Θεσμοθέτηση του όρου 'τουριστική διπλωματία' ως μια νέα μορφή διπλωματίας και δημιουργία του 'τουριστικού ακόλουθου'.

-Ισχυροποίηση και θεσμική θωράκιση του ρόλου των ελληνικών περιφερειών στην άσκηση εξωτερικών συνεργασιών.

-Ανάλυση και εφαρμογή του τουρισμού ως εργαλείο ανάπτυξης περιφερειακών και διεθνών συνεργασιών.

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

➤ Ανάδειξη νέων μορφών διπλωματίας- Αξιοποίηση της Έξυπνης Ισχύος

Η **διπλωματία** αποτελεί το σημαντικότερο όπλο στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Τις τελευταίες δεκαετίες με αφετηρία τις ΗΠΑ και τον ευρύτερο αγγλοσαξονικό χώρο αναδεικνύεται η **διάσταση νέων μορφών διπλωματίας** που διαφοροποιούνται από την παραδοσιακή: πρόκειται για τη **δημόσια διπλωματία** όπως έχει επικρατήσει στα ελληνικά ο όρος public diplomacy, την **οικονομική διπλωματία** και την **πολιτιστική διπλωματία** και πολύ πρόσφατα κι άλλες μορφές όπως είναι η πράσινη διπλωματία, η διπλωματία της Κοινωνίας των Πολιτών, κα.

Σύμφωνα με το Καταστατικό Χάρτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (WTO) , ο **τουρισμός, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, τη διεθνή κατανόηση, την ειρήνη, την ευημερία και τον παγκόσμιο σεβασμό και τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας και θρησκείας**

Αναμφισβήτητα ο τουρισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια δραστηριότητα η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην **περιφερειακή ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο**, όμως πέραν της οικονομικής και κοινωνικής του διάστασης, είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί και ως **εργαλείο παραγωγής πολιτικής και μοχλός πίεσης**, ειδικά από χώρες όπως είναι η Ελλάδα, όπου αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παραγωγικές τους δραστηριότητες.

Εδώ έγκειται η πρωτοτυπία της εισήγησης καθώς προσεγγίζει τον τουρισμό όχι πλέον ως **αντικείμενο της οικονομίας** και διαχείρισης αλλά και ως **μηχανισμό παραγωγής πολιτικής ήπιας ισχύος**, όπου θα αναδειχθούν **νέα πεδία συνεργασιών** μέσω του τουρισμού καθώς οι νέοι συσχετισμοί περιφερειακών συνεργασιών που μπορούν να ενδυναμώσουν την διεθνή εικόνα της Ελλάδας και να δημιουργήσουν συμμαχίες σε **χαμηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης (low policy)**.

Η συγκεκριμένη πρόταση βασίζεται σε θεωρητικό επίπεδο **στη θεωρία της ήπιας – έξυπνης ισχύος**, πατέρας της οποίας υπήρξε ο Αμερικανός καθηγητής, πολιτικός και συγγραφέας, Joseph Nye . Ο θεωρητικός **της ήπιας- έξυπνης ισχύος, Joseph Nye** από τις πρώτες του μελέτες επικέντρωσε την προσοχή του στη πολυσύνθετη πραγματικότητα του διεθνούς συστήματος και στη δυναμική που αναπτύσσουν **νέοι δρώντες οργανισμοί ως παράγοντες συνδιαμόρφωσης των διεθνών εξελίξεων**. Είναι χαρακτηριστική η σχετική αναφορά του ίδιου του **Nye στη δυνατότητα της Ελλάδας να ασκήσει πολιτική ήπιας ισχύος**, διότι κατέχει τρομακτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους γείτονές της από άποψη ήπιας ισχύος.

Σε μικρές και μεσαίες χώρες όπως είναι η Ελλάδα, η αξιοποίηση των διπλωματικών ερεισμάτων, των διαπραγματευτικών πλεονεκτημάτων και συμμαχιών έχει μεγάλη συμμαχία. Άλλωστε, διαχρονικά, η διπλωματία έχει αποδειχθεί ότι υπήρξε ο βασικός μοχλός υπεράσπισης και προώθησης των εθνικών της συμφερόντων. Στις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο, η προώθηση και η

αξιοποίηση νέων μορφών διπλωματίας, είναι επιτακτική και απαιτείται η ανάλογη προσαρμογή των δομών άσκησης της εθνικής διπλωματίας .

ΝΕΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η παραδοσιακή άσκηση εξωτερικής πολιτικής από ένα συγκεντρωτικό κράτος **έχει αρχίσει να αμφισβητείται** και να αναδύονται νέοι δρώντες, όπως είναι π.χ η αυτοδιοίκηση, όπου μέσα από τις δράσεις τους οι δήμοι και οι περιφέρειες έχουν ξεκινήσει να ασκούν περιφερειακές συνεργασίες σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και θα μπορούσαμε να πούμε πως ασκούν δράσεις εξωτερικής πολιτικής ήπιας ισχύος πάντα στο πλαίσιο των περιορισμένων αρμοδιοτήτων του Ν 3852/2010 (άρθρα 202, 203 του).

Στην Ελλάδα ο τουρισμός αποτελεί πλέον μια διαχρονική αξία και η εικόνα της χώρας μας στο διεθνές σύστημα έχει ταυτιστεί με το τουρισμό για αυτό και η αξιοποίηση του ως εργαλείο παραγωγής πολιτικής και άσκησης διπλωματίας στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου θα πρέπει να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα της ελληνικής διπλωματίας. Ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει το όχημα στο πλαίσιο του οποίου θα προωθηθεί η εικόνα της χώρας μας αξιοποιώντας παράλληλα τη δημόσια , την οικονομική και την πολιτιστική διπλωματία.

Δυο κομβικά ζητήματα θα πρέπει να μελετηθούν και να αξιολογηθούν:

1) Αφενός, η **αναοριοθέτηση του συγκεντρωτικού κράτους** με την τοπική, περιφερειακή αυτοδιοίκηση να διεκδικεί συμμετοχή σε νευραλγικούς τομείς του κράτους, όπως είναι π.χ. η εξωτερική πολιτική, ένα πεδίο που παραδοσιακά θεωρείται από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως σήμερα αποκλειστικά κρατική αρμοδιότητα. Τα δεδομένα έχουν αλλάξει με τις εξελίξεις της διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με πολλές αρμοδιότητες να επεκτείνονται και να διαφοροποιούνται σε σχέση με το κράτος, ακόμα όμως και σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς πλέον η ελληνική αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα μιας συλλογικής εκπροσώπησης μέσω της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ) αλλά και άλλων οργάνων που δεν είναι καθόλου αμελητέα στο ευρωπαϊκό και διεθνές γίγνεσθαι.

2) Αφετέρου, **τα μέσα άσκησης της εξωτερικής πολιτικής** στη χώρα μας πέραν της παραδοσιακής διπλωματίας που είναι κυρίαρχη, να αξιολογηθεί κατά πόσο προωθούνται και αναπτύσσονται πλέον και νέες μορφές διπλωματίας, όπως είναι η δημόσια διπλωματία (public diplomacy), η οικονομική διπλωματία (μέσω της Γενικής Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων), η διπλωματία της ανθρωπιστικής βοήθειας (μέσω της ΥΔΑΣ), και η θρησκευτική και πολιτιστική διπλωματία (Γραμματεία Θρησκευτικής και Πολιτιστικής Διπλωματίας), η ενεργειακή διπλωματία και η αθλητική διπλωματία , χωρίς οι δυο τελευταίες να έχουν κάποια θεσμική έκφανση. (Ν 3566/2007: *Κύρωση ως Κώδικα του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών*. Ζητούμενο είναι η αξιοποίηση κι άλλων τομέων, όπως είναι ο τουρισμός με την ανάπτυξη της 'τουριστικής διπλωματίας' και σαφώς με τη θεσμική θωράκιση του όρου και την ορθή χρήση του.

Πρέπει να καταστεί πως στην παρούσα εισήγηση δεν αμφισβητείται ο πρωταγωνιστικός ρόλος του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) στη διαμόρφωση και στη σχεδίαση της στρατηγικής για τη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής, (**policy process**) καθώς αποτελεί **συνθήκη sine qua non**. (Σύνταγμα, άρθρο 82) . Αυτό που τίθεται προς συζήτηση είναι η αξιοποίηση και η εμπλοκή κι άλλων φορέων, οργανισμών (όπως π.χ οι οργανισμοί ΤΑ) στην υλοποίηση αυτής της στρατηγικής καθώς και η αξιοποίηση νέων μέσων, όπως είναι ο τουρισμός στο πλαίσιο πολιτικών ήπιας ισχύος.

Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας πρέπει να αρχίσει να εγκαταλείπει τη λογική της καθαρά γεωπολιτικής θεώρησης και να υιοθετήσει και τη λογική της γεωοικονομίας, βάζοντας ενεργά στο προσκήνιο και τον τουρισμό ως εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής. Θα πρέπει να ανακτήσει τη διεθνή της αξιοπιστία μέσα από μια σταθερή και συνεπή στρατηγική στην άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής, όπου θα αξιοποιήσει και άλλους δρώντες, όπως είναι ελληνικές περιφέρειες και θα υιοθετήσει νέα εργαλεία, όπως είναι ο τουρισμός

.Η αξιοποίηση πολιτικών επιλογών ήπιας ισχύος και έξυπνης ισχύος από τις ελληνικές περιφέρειες μέσω της τουριστικής πολιτικής θα συμβάλλουν αφενός στην ενδυνάμωση της διεθνούς εικόνας της Ελλάδας και αφετέρου στη σύσφιξη των σχέσεων και στενότερων συνεργασιών με τις γείτονες (τρίτες) χώρες. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να αναδειχθεί ο ρόλος των ελληνικών περιφερειών στην ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών της χώρας μας, ως νέοι δρώντες στην άσκηση των εξωτερικών σχέσεων της Ελλάδας. Αυτό απαιτεί δομική αλλαγή στον τρόπο άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας που ασκείται κυρίως από το ΥΠΕΞ και σίγουρα μια νέα προσέγγιση της εξωτερικής πολιτικής με αλλαγή νοοτροπιών και κεκτημένων.

Για την αξιοποίηση του τουρισμού ως εργαλείο ανάπτυξης διεθνών συνεργασιών ήπιας ισχύος, θα πρέπει καταρχήν το ΥΠΕΞ να αναγνωρίσει το ρόλο του τουρισμού και να αναπτύξει ένα πλαίσιο οριζόντιας συνεργασίας με το Υπουργείο Τουρισμού και κάθετης με τις περιφέρειες. Υπάρχουν πολλά πεδία και τομείς συνεργασίας, όμως η θεσμική κατοχύρωση αυτής της συνεργασίας όπου θα περιγράφονται με σαφήνεια οι τομείς δράσης μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των εποπτευόμενων οργανισμών τους. Ένα πρώτο βήμα είναι η συμμετοχή του υπουργείου τουρισμού αλλά και εκπροσώπων της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕνΠΕ) και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΕ), στο Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΣΕΠ).

Η δημιουργία 'τουριστικών ακολούθων' στη λογική των ακολούθων μορφωτικών υποθέσεων, κα, αποτελεί μια σημαντική πρωτοβουλία για την αξιοποίηση του τουρισμού από το ΥΠΕΞ. Μπορεί να δημιουργηθεί ειδικός κλάδος με εκπαίδευση από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΔΔ) -όπως γίνεται με τις άλλες μορφές ακολούθων- και να τοποθετούνται στις πρεσβείες και στα προξενία μας με αρμοδιότητες στο πλαίσιο μιας ευρύτερης και εκσυγχρονισμένης στρατηγικής της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας όπου αξιοποιεί και τον τουρισμό.

Οι Γενικές Γραμματείες του ΥΠΕΞ θα πρέπει να έχουν στενή συνεργασία με τη ΓΓ του ΕΟΤ και να διαμορφώσουν μια κοινή στρατηγική για την ανάπτυξη ενός θετικού κλίματος στο εξωτερικό για την προσέλκυση νέων επισκεπτών. Ακόμα και το άνοιγμα νέων αγορών θα πρέπει ως δράση να συνεπικουρείται από το ΥΠΕΞ. Η αξιοποίηση των πρεσβειών και προξενείων μας στο εξωτερικό και η συνεργασία τους με τα γραφεία του ΕΟΤ, αποτελούν σημαντικούς πυλώνες ως προς την αξιοποίηση του τουρισμού ως εργαλείο ήπιας ισχύος.

Άλλωστε, ως μη ξεχνάμε την ελληνική ομογένεια που αποτελεί αριθμητικά άλλη μια Ελλάδα, και αποτελεί μια δεξαμενή πολιτών που αφενός πρέπει να αξιοποιηθούν ως προς τη δημιουργία ισχυρών lobby στο εξωτερικό και αφετέρου να αποτελέσουν μια νέα πηγή επισκεπτών στην Ελλάδα. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τη δυναμική παρουσία του συμπατριώτη μας, Μιχ.Κόκκινου, του νυν ΓΓ Απόδημου Ελληνισμού καθώς έχει αναπτύξει σοβαρές πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση.

Σαφώς όλα αυτά προϋποθέτουν και **μια νέα φιλοσοφία στην τουριστική πολιτική της χώρας** μας όπου ο τουρισμός δεν θα αποτελεί μόνο την τουριστική μας βιομηχανία αλλά και το 'βαρύ πυροβολικό μας' ως διπλωματικό μέσο προς το ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον. Η Ελλάδα έχει χτίσει ένα brand name μέσα από τον τουρισμό, καλό λοιπόν είναι να κεφαλαιοποιηθεί και να αξιοποιηθεί κατάλληλα από το ΥΠΕΞ.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ ΣΤΗ ΝΑ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η πολιτικής της **ήπιας ισχύος (low policy)** και η **ανάπτυξη διπλωματικών σχέσεων** και από άλλους δρώντες οργανισμούς μπορεί να συμβάλλει προς τη θετική κατεύθυνση της άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Δρώντες οργανισμοί όπως είναι σήμερα οι **νέες καλλικρατικές περιφέρειες και οι νέοι καλλικρατικοί δήμοι** που καλούνται μέσα από το νέο τους ρόλο ως ισχυρά αυτοδιοικητικά κέντρα να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην άσκηση πολιτικής ήπιας ισχύος .

Η Περιφέρεια Ν.Αιγαίου δεν θα πρέπει να είναι πλέον διεθνώς γνωστή μόνο ως ένα δημοφιλής τουριστικός προορισμός αλλά και ως ένας πολυδιάστατος προορισμός όπου ο τουρισμός αποτελεί μία από τις πολλές αναπτυξιακές του συνιστώσες. Μέλημα μας θα πρέπει να είναι η απελευθέρωση των τεράστιων αναξιοποίητων ως τώρα δυνατοτήτων της ΠΝΑ σε τομείς όπως είναι η ενέργεια, (ηλιακή, αιολική, κυματική), η δημιουργία ενός ασφαλούς επενδυτικού περιβάλλοντος, ο πράσινος και ποιοτικός τουρισμός σε συνδυασμό με τον ελληνικό πολιτισμό αλλά και η μεσογειακή διατροφή ως βασική συνιστώσα του πολιτισμού μας.

✓ Στόχοι μας θα πρέπει να είναι:

-Η ενδυνάμωση της παρουσίας μας στα περιφερειακά και διεθνή φόρα με **την αξιοποίηση του γεωγραφικού μας πλεονεκτήματος ως σταυροδρόμι 3 ηπείρων** (Ευρώπη, Ασία, Αφρική).

-Η **απελευθέρωση των τεράστιων αναξιοποίητων ως τώρα δυνατοτήτων μας σε όλα τα επίπεδα και η αξιοποίηση του τουρισμού** μέσα από ένα πλέγμα πολιτικών και δράσεων μπορεί να αναδείξει την περιφέρεια ως ισχυρό παίχτη στην ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Μεσογείου

- Η **αξιοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών/περιφερειακών** συνεργασιών για τη δημιουργία πολιτικών ήπιας ισχύος.

➤ **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΑΚΡΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΤΗ Ν.Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ**

Η αξιοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών περιφερειακών συνεργασιών, όπως είναι η Μακροπεριφερειακή Στρατηγική του Ιονίου – Αδριατικής μπορούν να δημιουργήσουν τα εργαλεία για την ανάπτυξη ισχυρών συνεργασιών στη Ν.Α. Μεσόγειο με τη δημιουργία μιας νέας Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής.

Τα οφέλη αφορούν στην ισχυροποίηση του ρόλου των συμμετεχουσών περιφερειών στη ΕΕ, την καλύτερη αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων, σε στοχευμένες πολιτικές με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, στη συμβολή στην ανάπτυξη των νέων μορφών διπλωματίας ήπιας ισχύος με την περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων μας με τις γείτονες χώρες (ΤΜΧ) μέσα από την ανάπτυξη κοινών δράσεων. Ενδεικτικά, αναφέρομαι στα κοινά τουριστικά πακέτα με Τουρκία, στην ανάπτυξη οικονομικών συναλλαγών, στην προσπάθεια επίλυσης περιβαλλοντικών θεμάτων, όπου τα νησιά του Ν.Αιγαίου λόγω της κοινοτικής νομοθεσίας υλοποιούμε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ενώ η Τουρκία δεν το κάνει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μόλυνση των θαλάσσιων υδάτων, η διάβρωση των ακτών, η προστασία των αλιευμάτων, κα

➤ **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΧΥΡΩΝ LOBBY**

Η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και διεθνή οργανισμούς, φόρα, μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων μας και στη δημιουργία ενός θετικού κλίματος για την Ελλάδα. **Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συνεργασία της ΠΝΑ με την περιφέρεια της Βαλένθια** για την ανάληψη δράσεων στο πλαίσιο της μεταναστευτικής κρίσης στο πλαίσιο της Διάσκεψης των περιφερειακών παράκτιων περιοχών της ΕΕ (CRPM)

Άλλωστε μέσω της **Επιτροπής Νήσων της CRPM** έχει δημιουργηθεί ένα ισχυρό lobby των νησιωτικών περιφερειών στο πλαίσιο της ΕΕ που δυναμώνει τη φωνή των νησιών της ΕΕ και ενισχύει το διεκδικητικό τους πλαίσιο. Σίγουρα η ανάληψη της προεδρίας από τον νυν περιφερειάρχη Ν.Αιγαίου αλλά και τον προκάτοχο του ενδυναμώνει ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή της ΠΝΑ σε αυτό το όργανο αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η συμμετοχή και σε άλλα όργανα όπως είναι η Επιτροπή Περιφερειών (CoR), η Ευρωμεσογειακή Περιφερειακή Τοπική Συνέλευση (ARLEM), το δίκτυο Islenet για τη Δια-Μεσογειακή συνεργασία των νησιωτικών περιοχών σε θέματα αειφόρου ανάπτυξης και την προώθηση του Συμφώνου των Νησιών (Pact of Islands), κλπ, αποτελούν σημαντικές πρωτοβουλίες και δημιουργούν ισχυρές συμμαχίες αρκεί να αξιοποιηθούν σωστά και με μια στρατηγική στόχευση.

➤ **ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΜΙΑΣ ΙΣΧΥΡΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (BRAND NAME)**

Ο Τουρισμός και ο Πολιτισμός, αποτελούν το βασικό δίπτυχο στην οικοδόμηση μιας ισχυρής «περιφερειακής» ταυτότητας (brand name) στο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον. Η δυναμική ανάπτυξη του **Πολιτισμού των νησιών μας ως θεμέλιο λίθο** για την ισχυροποίηση

της ταυτότητας του Τουρισμού και η ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας Ν.Αιγαίου (φυσικό κάλλος, πολιτιστική κληρονομιά και ελληνική φιλοξενία) πρέπει να είναι στο κέντρο της Στρατηγικής μας για τον τουρισμό.

➤ **ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΜΕΡΩΝ /ΠΟΛΥΜΕΡΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ:**

Η σύναψη διμερών ή πολυμερών συνεργασιών με ευρωπαϊκές και διεθνείς περιφέρειες, οργανισμούς, κα, συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου. Η ΠΝΑ μέχρι σήμερα έχει προβεί στα εξής: Πρωτόκολλα συνεργασίας της ΠΝΑ με την Κρατική Διοίκηση της Ουκρανικής Περιφέρειας Khmelnytsk (2013), με την περιφέρεια των Βαλεαρίδων (2014), με περιφέρεια της Κίνας (2014),κα.

➤ **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΜΩΝ/ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ /ΔΙΚΤΥΩΝ**

Η ανάπτυξη μηχανισμών αλλά και πολιτικών που θα αναδείξουν τον τουρισμό ως ένα εργαλείο χάραξης και εφαρμογής πολιτικών στο πλαίσιο της ήπιας ισχύος, αποτελεί απαραίτητη συνθήκη. Ενδεικτικά, αναφέρω τη δημιουργία όπως το Παρατηρητήριο Αειφόρου Τουρισμού (WTO), η δημιουργία Φορέα Προώθησης Προορισμού (DMO), η καθιέρωση του 'Aegean Ambassador ' (AA), η ανάπτυξη ευρωπαϊκών πολιτιστικών διαδρομών (cultural routes) , όπως ο Δρόμος του Οδυσσέα, ο δρόμος των Φοινίκων, Ο δρόμος της Ελιάς, ο δρόμος του Απ. Παύλου, κα

➤ **ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ/ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Η εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση αποτελούν σημαντικά εργαλεία στην ενδυνάμωση του τουρισμού. Για το λόγο αυτό θα πρέπει στη Ρόδο, όπου φιλοξενήθηκε η πρώτη σχολή τουριστικών επαγγελματιών (ΑΣΤΕΡ) το 1956, σήμερα, μισό αιώνα μετά, δεν πρέπει να επαιτούμε την ίδρυση τμήματος Τουρισμού στη Ρόδο αλλά διεκδικούμε μαχητικά τη **δημιουργία της έδρα Τουρισμού στο νησί μας.**

Επίσης, θα πρέπει να δημιουργηθεί στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου μεταπτυχιακό τμήμα με αντικείμενο 'διεθνείς συνεργασίες και τουρισμός' (στο τμήμα Μεσογειακών σπουδών) αλλά και άλλα μεταπτυχιακά τμήματα σε άλλα νησιά , όπως είναι η πρόταση για μεταπτυχιακό της Ιστορίας της Ιατρικής στην Κω

➤ **ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ- MEGA EVENTS**

Η ανάπτυξη εμβληματικών πολιτικών μέσα από την ανάληψη μεγάλων γεγονότων συμβάλλουν στην ισχυροποίηση της ΠΝΑ και ενισχύουν την τουριστική ταυτότητα των νησιών μέσω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, όπως είναι ο πολιτισμός, ο αθλητισμός, η γαστρονομία, κα.

Αξιοσημείωτες είναι οι παρακάτω δράσεις, όπως η υποψηφιότητα της ΠΝΑ ως Ευρωπαϊκή Γαστρονομική Περιφέρεια (2019), η υποψηφιότητα της Ρόδου ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης (2021), η καθιέρωση του Διεθνούς Μαραθώνιου στη Ρόδο (από το

2015), το Έτος Πολιτισμού για την ΠΝΑ(2014), Σαντορίνη: Προορισμός όλο το χρόνο (2016).
Καθώς και το πολύ επιτυχημένο project ‘Σαντορίνη: Έτος γαστρονομίας’ (2013)

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Θεωρώ πως η ενοποίηση των δυο νησιωτικών περιφερειών του Αιγαίου, του Βορείου και του Νοτίου Αιγαίου σε μια ισχυρή Περιφέρεια του Αιγαίου, **τη Μακροπεριφέρεια του Αιγαίου**, θα δημιουργήσει μια ισχυρή περιφέρεια με ένα ευρύ πεδίο αρμοδιοτήτων και δράσεων και θα καταστεί ένας ισχυρός παίχτης στην άσκηση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στη ΝΑ Μεσόγειο σε περιφερειακές πολιτικές ήπιας ισχύος

Σίγουρα υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα και αρκετά μειονεκτήματα τα οποία δεν μπορούμε να συζητήσουμε σε αυτό το συνέδριο. Όμως ας σταθούμε **στο όραμα για μια ισχυρή περιφέρεια στη ΝΑ Μεσόγειο**, την Περιφέρεια του Αιγαίου κι ας δουλέψουμε συλλογικά και αποφασιστικά για την επίτευξη αυτής της πρότασης. Τα οφέλη είναι πολλαπλά σε πολιτικό επίπεδο και οικονομικό-κοινωνικό επίπεδο.

Η δημιουργία μιας ενιαίας περιφέρειας Αιγαίου μπορεί να αποτελέσει τη απαρχή για την ανάπτυξη μιας Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής στη ΝΑ Μεσόγειο. Μια πρωτοβουλία που θα ενδυναμώσει τις σχέσεις των περιφερειών μας με περιφέρειες τρίτων χωρών στη ΝΑ Μεσόγειο και θα συμβάλλει στην αξιοποίηση κοινοτικών κονδυλίων για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και προκλήσεων, την ανάπτυξη οικονομικών δεσμών, πολιτιστικών ανταλλαγών, την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων, τον έλεγχο των μεταναστευτικών ροών αλλά και την ενδυνάμωση της ειρήνης και σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή.

Το όραμα για τη δημιουργία **‘ισχυρών τοπικών κυβερνήσεων’** θα πρέπει να γίνει πράξη. Οι περιφέρειες θα πρέπει να αποκτήσουν νέα δυναμική, ισχυρή ταυτότητα και επιτελική λειτουργία...

Θα κλείσω με το γνωστό μότο **‘Act Global, speak local’**, προτείνοντας μια στρατηγική της εξωτερικής μας πολιτικής που θα ενσωματώνει τον τουρισμό ως εργαλείο ανάπτυξης εξωτερικών σχέσεων και περιφερειακών συνεργασιών, που θα διεθνοποιείται συλλογικά το επίπεδο δράσης αλλά θα διασφαλίζεται η ευθύνη για τη μετάβαση της σε τοπικό, περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο από την τοπική αυτοδιοίκηση.